

ДЕРЖАВНИЙ ЛЦЕЙ-ІНТЕРНАТ
З ПОСИЛЕНОЮ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВКОЮ
«КАДЕТСЬКИЙ КОРПУС» ІМЕНІ І.Г. ХАРИТОНЕНКА

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

Підготував:
вчитель фізичної культури
Кормілець С.В.

Затверджено
на засіданні ПМО №7
«__» _____ 20__ року
протокол № _____

Голова ПМО _____

Навчальний предмет:
Фізична культура
Клас: 10
Вид заняття: *лекція*
Дата проведення: _____ року
взвод _____

Вчитель фізичної культури:
_____ С.В. Кормілець

Тема уроку: ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ФУТБОЛУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Завдання:

- 1. Ознайомити учнів з особливостями становлення і розвитку футболу в Україні та світі;*
- 2. Сформувати інтерес до занять фізичними вправами;*
- 3. Сприяти вихованню ціннісного ставлення до свого організму в процесі занять фізичними вправами.*

Гра з м'ячем, правила якої найбільш відповідають сучасним, затвердженим Радою Міжнародної Федерації футболу, виникла в середині ХІХ ст. в Англії. Проте є відомості, що гра, яку можна вважати прообразом футболу, зародилася ще в ХХVІІ – ХХVІ ст. до н. е. у Китаї. Вона називалася «Чжу ке» (що перекладається як «ударяти ногами набитий, шкіряний м'яч») і служила розвитку швидкості, спритності, винахідливості піших воїнів.

У Римі існувала гра під назвою «сферо-махія» – прообраз футболу. Римляни воювали з багатьма народами. Їх гарнізони стояли на території нинішніх держав Німеччини, Іспанії, і місцеве населення перейняло у легіонерів цікаву гру.

У VI ст. до н.е. гра з м'ячем була популярна у стародавніх греків. Гравці розподілялися на дві партії (команди), кожна з яких прагнула провести м'яч за поле суперника. Правила цієї гри дуже нагадують правила регбі, тільки забороняється брати м'яч руками.

Грою, що нагадує футбол, ще до нашої ери розважалися при дворі японського імператора Кемарі. Ставилися ворота, в які прагнули вгнати м'яч.

Кормілець С.В.

Приблизно з V ст. н.е. гру почали поступово забувати, але вже на самому початку VI ст. у Флоренції на ярмарковій площі Санта-крочі зустрічалися команди общин, в кожній з яких було по 27 одягнених в різні плаття гравців. Вони виступали на полі розміром 100×50 м, прагнучи забити м'яч у ворота суперника.

В середині XVI ст. в Нормандії була широко поширена гра «ля суль», дуже схожа на футбол. Дві команди ганяли шкіряний м'яч по вулицях і площах. Городянам доводилося робити на вікнах і дверях спеціальні захисні огорожі. Щоб зіграти в «ля суль», ремісники нерідко кидали роботу. Правителі видавали спеціальні укази, що забороняють цю гру під страхом тюремного утримання, штрафів і інших покарань. Але не дивлячись на це в «ля суль» продовжували грати з великим захопленням.

У стародавніх ацтеків, що жили на території нинішньої Мексики, була популярна гра, учасники якої гнали м'яч ногами на багатокілометрові відстані.

Історичні перекази розповідають, що в 217 р. н.е. десь в районі англійського міста Дербі кельти завдали поразки римлянам в грі, що є прообразом футболу.

У середньовічній Англії була дуже популярна гра з м'ячем, що є чимось середнім між футболом античним і сучасним. Грали скрізь – в містах і селах, на весняних святах і різних торжествах. «Футбольні» баталії часто перетворювались в кровопролитні бійки. Іноді з кожного боку виступило по 500 і більш чоловік. Місцем гри були вулиці міст і сіл. Змагання починалися в середині дня і тривали до темноти. Перемагала команда, що зуміла прогнати м'яч через все місто або від села до села до певного місця, наприклад до базарної площі або перетнути «лінію воріт», довжина якої досягала 400 м. Ігри проводилися під девізом «Перемога ціною будь-яких жертв». Під час одного такого «матчу» пристрасті розгорілися настільки, що в сум'ятті під час переправи через річку 15 гравців потонули.

В ті часи футбол, в який грали команди, що налічують десятки і сотні людей, вважався політично небезпечним заняттям, тому феодали і купці не раз вимагали заборонити цю «вигадку диявола». Захоплення футболом порівнювали з епідемією.

Король Едуард II в 1314 р. заборонив гру у футбол в межах міста. Деякі жителі, що намагалися проводити зустрічі, були посаджені у в'язницю. У 1389 р.

Кормілець С.В.

Річард II зовсім заборонив футбол. За порушення заборони були встановлені суворі покарання, аж до страти. Тільки через три сторіччя королі і міністри визнали, що буде набагато краще, якщо народ займеться футболом, а не політикою і повстаннями.

Популярні були футбольні ігри і у Франції. Одна з них називається «шолтаж» (XIV ст.). Гол зараховувався тоді, коли м'яч після удару ногою потрапляв і об'їдав бочки, обтягнутий пергаментним папером. Брати участь в іграх в м'яч вважалося правилами хорошого тону. Існував навіть звичай, згідно якому танцювати з пані, присутніми на змаганні, мали право тільки гравці команди, що перемогла. Їм надавали усілякі почесті, кращим дарили багатих подарунків. У Франції, як і в Англії, милість до футболу періодично змінювалася гнівом, не раз робилися спроби заборонити його. Але безрезультатно. Саме у Франції в 1395-р. вийшла перша книга «Основи футбольного мистецтва», складена настоятелем монастиря Рюксером. У монастирі панувала справжня «футболomanія». Кожен новачок повинен був подарувати сусідові по келії футбольний м'яч.

Оскільки в ті часи майстерність шорників була не дуже високою, м'яч, що зшивається із смужок шкіри, мав довгасту форму. Але одного разу він потрапив до рук шорникові по імені Дорваній. М'ячі, виготовлені Дорваном, були високої якості, і пізніше він, влаштувавшись в Евертон під Лондоном, добився права на монопольне виробництво м'ячів.

Заборона на футбол була скасована в кінці першого десятиліття XVII ст. Вже в 1613 р. настоятель церкви в Уїлштирі організував офіційний футбольний матч з нагоди королівського візиту. Широко розповсюдилася гра в 1660 р. із пануванням Карла II. Річ у тому, що після перемоги Олівера Кромвеля супротивники королівського режиму вимушені були бігти з Англії до Франції і Італії. Там вони захопилися «Дживо дель кальціо» і, повернувшись до Англії, зробили футбол придворною грою. У 1681 р. відбувся матч, що вперше регламентується достатньо чіткими правилами. І хоча команда короля потерпіла поразку, він нагородив одного з кращих суперників. Цей подарунок можна вважати першим призом за майстерний виступ у футболі. Проте аж до початку XIX ст. ні кількість гравців в

Кормілець С.В.

англійських командах, ні прийоми по відборі м'яча в більшості випадків не мали ніяких обмежень. Єдина мета, яку переслідували «футболісти», – загнати м'яч в певне місце, наприклад, на базарну площу.

Своїм вдосконаленням футбол зобов'язаний англійським школам. Саме учні найбільш захоплювалися цією грою, що сподобалась їм своїм динамізмом, гостротою і різноманітністю вражень. Школярі і відстояли її в боротьбі з антифутбольними законами.

Передісторія сучасного футболу і регбі складає своєрідний розділ англійського молодіжного спорту. Шкільна адміністрація кінця XVIII ст. зараховувала заняття футболом в розряд поганих звичок. Цю гру переслідували правителі міста, настроєні по-пуританські. Буржуа не убачали в ній ніякої матеріальної вигоди, а родова аристократія вважала її занадто грубою і протонародною.

Проте в 20-і роки XIX ст. учні закритих приватних шкіл захоплювалися футболом, щонайменше, з таким же ентузіазмом, як і крикетом, яким вважався панською грою. Були виключені найбільш грубі прийоми, встановлені розміри ігрового поля, обмежена кількість гравців. Стиль гри диференціювався відповідно до можливостей і звичаїв коледжів.

В середині 40-х років XIX ст., коли була знята заборона на публічні ігри, стали і поза школами виникати десятки суспільств, чия гра вже максимально наближалася до сучасного футболу.

У 20-х роках XIX ст. було зроблено перші серйозно організовані спроби направити гру в спортивне русло, виробити її загальні правила. Але справа ускладнилася суперечкою, як грати: тільки ногами, або ногами і руками? Любителі футболу розділилися на два табори.

На чолі першого – стояла школа міста Ітона, на чолі другого – школа міста Регбі. У Ітоні практикувалася так звана польова гра, що дуже нагадує новітній футбол. Кожна команда складалася з 11 чоловік, і було правило, схоже на сучасне, – «поза грою».

У 1848 р. представники шкіл Ітона, Харроу, Вінчестера, Регбі і Шрусбері зібралися в Кембриджі для вироблення прийнятних правил. У результаті з'явилися

Кормілець С.В.

«Кембриджські правила». Було проведено декілька відповідним їм матчів. У 1852 р. команда Вестмінстерської школи грала проти школярів Харроу, а в 1855 р. команда Оксфордського університету – проти Кембріджського. З'явилися нові правила. Хоч вони були недовговічні, проте стали основою майбутніх досконаліших правил. І нарешті, 26 жовтня 1863 р. в Лондоні, в таверні «Фрімен таверн» («Таверна вільної людини»), зустрілися представники футбольних команд і клубів, шкіл і коледжів. Збори не прийшли до угоди за твердженням правил, але утворили футбольну асоціацію.

Не добившись більшості, прихильники «гри ногами і руками» покинули збори і згодом (1871 р.) організували «Союз регбі». Тринадцять прихильників гри тільки ногами, залишившись в таверні на Великій королівській вулиці (Грейт куїн стріт), виробили 13 правил гри у футбол. **8 грудня 1863 р.** ці правила були опубліковані в газетах і отримали загальне визнання. Так народився сучасний футбол, але напади на нього час від часу поновлювалися.

Цікаво простежити за розвитком правил гри. Правила змагань – офіційний документ, в якому викладені умови і порядок їх проведення, має передавати обов'язки футболістів і суддів. Зберігся запис правил, вироблених в **1580 р.** у Флоренції. Команда складалася з 27 гравців: 15 нападаючі, 5 півзахисників, 4 захисники і 3 воротарі. У збірці правил, виданому в 1846 р., записано, що матчі, в яких не було голів, повинні продовжуватися не більше трьох днів, а у разі рівності забитих і пропущених м'ячів гра припинялася через п'ять днів.

Основні принципи згадуваних «Кембриджських правил» дійсні і в наші дні. Зокрема, це стосується положення «поза грою», кутового удару, удару від воріт, дозволених поштовхів, покарань за грубу гру. Проте в ті часи дозволялося грати не тільки ногами, але і руками. Було визначено, що ворота складаються із стійок, але без перекладин.

У опублікованих 8 грудня 1863 р. Правилах була викладена основна формула футболу, якою заборонялися будь-які захоплення суперника, ведення і удари м'яча руками. Навіть воротареві не дозволялося брати м'яч руками. Це право було дане йому тільки через декілька років.

Кормілець С.В.

Всього було опубліковано 13 Правил гри у футбол. За 125 років до Правил були внесені зміни і корективи. В даний час універсальний закон футболу, затверджений ФІФА, Міжнародною федерацією футбольних асоціацій, складається з 17 правив. Хто ж може внести зміни до Правил? Хоча перші офіційні Правила з'явилися в середині XIX ст., проте в ті роки вони не були єдиними і обов'язковими для всіх національних футбольних федерацій: кожна тлумачила їх на свій розсуд і вносила свої зміни. Це утрудняло проведення міжнародних зустрічей і змагань. І, хто знає, можливо, футбол зник би як спортивна гра, якби в **1904 р.**, за ініціативою Франції, не була організована Федерасьон інтерпасьонал де футбол ассосіасьон (**ФІФА**) (у футболі всі терміни англійські, тільки назва керівної організації французька). Основна заслуга ФІФА полягає не стільки в тому, що вона сприяла популяризації футболу, скільки в тому, що приєднала до себе **Міжнародну раду з Правил, створену в 1882 р.**, яка і виробила Правила гри, обов'язкові для всіх національних асоціацій, що входять до ФІФА. Тільки Міжнародній раді дане право вносити зміни до Правил. Такого права не має навіть ФІФА. У одному з пунктів статуту ФІФА написано, що футбольні федерації – члени ФІФА – зобов'язані проводити не тільки міжнародні зустрічі, але і матчі внутрішнього календаря по Правилах, затвердженою Міжнародною радою. І національні Федерації в основному виконують цей пункт.

Ідентичність Правил, по яких проводяться ігри внутрішнього календаря і міжнародних зустрічей, дозволяє любителям футболу ерудовано розбиратися у всіх нюансах і тонкощах гри, що істотно сприяє популяризації футболу.

Що ж є органом, що стоїть на варті футбольних законів? У Міжнародну раду входять керівники чотирьох британських футбольних федерацій (Англії, Шотландії, Ірландії і Уельсу), а також президент ФІФА. Кожна з федерацій представлена президентом, відповідальним секретарем і одним-двома представниками. Міжнародна рада збирається усього лише раз в році, зазвичай на 2–3 дні в червні в одній з країн британських футбольних федерацій. Цікаво відзначити, що у складі Міжнародного сонета майже немає відомих суддів, проте в нього входять люди, що

Кормілець С.В.

поважають правила гри у футбол, що не віддають їх на розтерзання любителям усіляких сумнівних реформ.

Першими членами ФІФА стали Францію, Бельгія, Данія, Голландія, Іспанія, Швеція і Швейцарія. Президентом ФІФА був вибраний Р. Герен, штаб-квартира розмістилася в Амстердамі. Згідно прийнятому на Конгресі статуту, члени ФІФА взаємно визнавали один одного як керівників футбольного руху в своїх країнах і зобов'язувалися не підтримувати жодних стосунків з іншими футбольними організаціями. Англійці спочатку не захотіли увійти до організації ФІФА, проте через рік приєдналися до неї.

Футбол полюбили у всьому світі. Ряди ФІФА швидко росли. Після другої світової війни її членами стали більше 70 країн, в 1954–85, а в 1984, коли ФІФА відзначила своє 80-ліття, їх налічувалося 151.

СРСР була прийнята в члени ФІФА в 1946 р. В даний час ФІФА об'єднує більше 150 країн. ФІФА вважають спортивною державою, адже в її ряди входять федерації майже всіх країн світу. Починаючи з **1930 р.** чемпіонат світу проводиться кожні чотири роки.

У 1954 р. був створений Європейський союз футбольних асоціацій (УЄФА), в який входять 34 країни. Починаючи з 1968 р., для національних збірних проводяться чемпіонати Європи. Під керівництвом УЄФА розігруються: Кубок європейських чемпіонів з 1956 р., Кубок володарів Кубків з 1951 і Кубок УЄФА з 1971 р., який раніше проводився під назвою Кубка ярмарків.

Генеральна асамблея міжнародних федерацій (АРФІ) опублікувала статистичне зведення розвитку окремих видів спорту в світі. На першому місці опинився футбол — як по кількості країн, так і по кількості спортсменів, що займаються регулярно одним видом спорту і що постійно беруть участь в змаганнях.

Народи країн що входили в склад СРСР з давніх часів грають в гру, що нагадує футбол. Так, в Грузії відвіку відоме «лело». У селах губерній Тверської і Новгородської існувала гра в м'яч ногами, іменована «шалигою». Ті, хто змагаються

Кормілець С.В.

розподілялися на дві групи і прагнули загнати м'яч, зроблений з шкіри і набитий ганчірками або шерстю, в «місто» суперників.

Сучасний футбол в дореволюційній Росії з'явився в 70-х роках минулого сторіччя. Англійські робочі концесійних підприємств, по суті, були організаторами перших футбольних матчів. Тоді ж вони створили і перші футбольні клуби: в Харкові – на заводі сільськогосподарських машин «Гальферах-саде», в Одесі – «Британський атлетичний клуб» і в інших містах.

14 липня 1894 року у Львові відбувся перший в українській історії футбольний матч.

1894 року у Львові завершили будівництво на території теперішнього Стрийського парку стадіону британського стилю з футбольним полем і трибунами на 7 000 місць.

А 14 липня 1894 року тут відбулася визначна подія в історії українського футболу – перший футбольний матч між командами товариства «Сокіл» Львова і Кракова. «Gazeta Lwowska» повідомляла, що львівські футболісти грали у сірих гімнастичних штанях і білих футболках, а футболісти Кракова – у синіх штанях і білих футболках.

Львів'яни перемогли, м'яч на 6-ій хвилині забив у північні ворота учень учительської гімназії Володимир Хомицький.

До 1901 р. в Петербурзі було вже понад десять постійних команд, що дало можливість, організувати Петербурзьку футбольну лігу, яка, почала проводити розіграш першості і Кубка столиці.

Декілька пізніше почали грати у футбол в Москві. Збільшується кількість команд на півдні Росії: у Харкові, Одесі, Києві і інших, містах.

У 1911 р. був організований Всеросійський футбольний союз, в який впродовж двох років увійшли футбольні ліги Петербургу, Москви, Києва, Одеси, Харкова, Твері, Севастополя і Миколаєва. А в 1915 р. Всеросійський футбольний союз складався з 165 клубів з 33 міст, об'єднавши близько восьми тисяч футболістів. У 1912 р. футбольний союз Росії вступив до ФІФА.

Кормілець С.В.

На півдні Росії найсильнішими футболістами були одесити. У 1914 р. до них приїжджала турецька професійна команда «Фенербахче» і з трьох зустрічей дві програла, а одну звела внічию.

Царський уряд не піклувався про розвиток спорту, у тому числі і футболу. Футбольні ліги, боячись проникнення у футбольні команди представників робочої молоді, встановлювали високі членські внески.

В 1912 р. в Олімпійських іграх вперше брали участь футболісти Російської Імперії. Проте їх підготовка була проведена погано. Команда, що складається з 18 гравців Петербургу і Москви, перший свій олімпійський матч програла фінам (1 : 2), а другий – угорцям (0 : 12).

Після Великої Жовтневої соціалістичної революції футбол проник в найвіддаленіші куточки країни. У перші роки Радянської влади цьому багато в чому сприяв всеобуч. Вже в 1918 р., незважаючи, на труднощі, що переживаються Радянською державою, були відновлені розіграші першості Москви і Петрограду. У футбольні клуби відкрився доступ для робочої молоді, яка до революції могла грати тільки в «диких» вуличних командах.

З 1918 по 1983 рік організовуються систематичні змагання в Твері, Воронежі; Ростові-на-Дону, Харкові, Нижньому Новгороді, Саратові, Таганрозі, Армавірі, Краснодарі і інших містах. У 1923 р. вперше був розіграний чемпіонат країни, в якому взяли участь футболісти Москви, Харкова, Твері, Калуги, Казані і збірні команди Балтійського флоту, Поволжя, України і військових курсів «Постріл».

Важливу роль в подальшому розвитку футболу зіграла Всесоюзна спартакіада 1928 р., в якій брали участь 23 команди Москви, Ленінграда, десять спортивних районів країни і робочі команди Уругваю, Англії, Фінляндії і Швейцарії. Перше місце зайняли футболісти Москви, друге – України, третє – Ленінграда.

Багатий був футбольними подіями і 1935 р. Декілька матчів з робочими командами Франції і Бельгії провела збірна команда України. Українські футболісти виграли всі матчі. Центральною була зустріч з відомою професійною командою «Ред Старий» в Парижі, що закінчилася з рахунком 6 : 1 на користь футболістів України.

Кормілець С.В.

Менш ніж за двадцять років футбол міцно увійшов до побуту радянської молоді. Розіграші першості міст і областей, заводські спартакиади, студентські і шкільні змагання, матчі міст, завершуючись першістю республік і країни, проводилися тепер з року в рік.

В період 1930–1935 рр. клас гри наших футболістів настільки підвищився, що було вирішене з сезону 1936 р. проводити чемпіонат СРСР серед команд добровільних спортивних суспільств і розіграш Кубка СРСР. Звання першого чемпіона СРСР по футболу завоювали динамівці Москви, а володарем Кубка стала московська команда «Локомотив».

У роки Великої Вітчизняної війни фізична культура і спорт були підпорядковані завданням військового часу. Багато спортсменів, зокрема футболісти, пішли на фронт. Так всю війну пройшов сапером воротар київського «Динамо» **Микола Скрипченко**, а в післявоєнний час знов захищав футбольні ворота рідного клубу. 9 серпня 1942 року «Матч смерті» — матч київської команди «Старт» (офіційно: команда київського «Хлібзаводу», зібрана з гравців довоєнних київських футбольних клубів «Динамо» і «Локомотив») проти футболістів німецької команди «Флакельф» [1] (змішана команда футбольних аматорів Люфтваффе і зенітників ППО) – 9 серпня 1942 року на стадіоні «Зеніт», вул. Керосинна, 24. Назву «матч смерті» отримав після війни завдяки радянській пропаганді. **(Перегляд фільму [11])**

В серпні 1944 р. поновилися матчі на Кубок СРСР. У фіналі футболісти ленінградського «Зеніту» перемогли команду ЦСКА.

У 1945 р., після перемоги у Великій Вітчизняній війні, поновилися змагання чемпіонату СРСР. Великим успіхом в 1945 р. був виступ динамівців у Великобританії проти сильних професійних клубів. У Лондоні «Динамо» перемогло «Арсенал» (4:3), внічю зіграло з командою Челсі (4:3). У Кардіффе динамівці перемогли команду місцевого клубу (10 : 1) і в Глазго внічю зіграли з сильною командою Шотландії – «Глазго рейнджерс» (2:2).

У 1956 р. радянські футболісти стали Олімпійськими чемпіонами, і в 1960 – першими володарями Кубка Європи.

Кормілець С.В.

Отримали визнання в світі наші клубні команди. У 1975 г, динамівці Києва завоювали європейський Кубок кубків, а потім в двох матчах на Суперкубок обіграли мюнхенську «Баварію», переможця іншого європейського турніру – Кубка європейських чемпіонів.

У 1981 р. динамівці з Тбілісі повторили успіх киян, ставши володарями Кубка кубків.

У 1986 р. київські динамівці повторно стали володарями Кубка кубків.

З 60-х років лідером в нашому футболі стала команда київського «Динамо». Це єдиний колектив, який виступає без зривів. Універсалізм і взаємозамінюваність гравців, творче освоєння передового досвіду кращих команд світу, добре поставлений учбово-тренувальний процес, відмінний підбір гравців – все це зробило команду кращою в країні.

За цей час київське «Динамо» дванадцять разів ставало чемпіоном СРСР (1961, 1966, 1967, 1968, 1971, 1974, 1975, 1977, 1980, 1981, 1985, 1986), дев'ять разів – срібним призером (1960, 1965, 1969, 1972, 1973, 1976, 1978, 1982, 1988), двічі – володарями бронзових нагород (1979, 1989), 7 разів виграло Кубок СРСР (1964, 1966, 1974, 1978, 1982, 1985, 1987). Володар Кубка кубків (1975 і 1986) і володар Суперкубку (1975).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев С. Н. Футбол в школе. - М., 1986.
2. Арестов Ю.М., Годик М.А. Подготовка футболистов высших разрядов: Учебное пособие. - М., 1980. ,
3. Боген М. М. Обучение двигательным действиям. - М., 1980.
4. Варюшин В. В. Тренировка юных футболистов «ФОН». - М., 1997.
5. Голомазов С. В., Чирва Б. Г. Тренировка вратаря. - М., 1997.
6. Годик М. А. Контроль тренировочных и соревновательных нагрузок. - М., 1980.
7. Зеленцов А. М., Лобановский В. В., Коуэрвер В., Ткачук В. Г. Уроки футбола. - Киев, 1996.
8. Качани Л., Горский Л. Тренировка футболистов / Пер. со словацк. - Братислава, 1984.,

Кормілець С.В.

9. Качеткова. П. Управление профессиональной командой по футболу. - М., 1999.
10. Левин В. С. Педагогические параметры тренировочных нагрузок футболистов: Учеб. пособие. - Малаховка, 1997.
11. <http://yandex.ua/video/search?text=%D0%BC%D0%B0%D1%88%D0%B8%D0%BD%D0%B0%20%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%83%205%20%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%87%20%D1%81%D0%BC%D0%B5%D1%80%D1%82%D1%96&path=wizard&filmId=SuDE6kL8UXI&fiw=0.00998191>

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ФУТБОЛУ